

Hørings svar til sundhedsaftalen 2019-2023
" et nært og sammenhængende sundhedsvæsen i balance"

Jordemoderforeningen hilser sundhedsaftalen og det øgede fokus på forebyggelse på tværs af sektorer velkomment.

Jordemødre er ansvarlige for det gode forløb gennem graviditet, fødsel og ammeetablering/tidlig familiedannelse for de raske/ressourcestærke familier og de syge/sårbare familier, for forebyggelse og for den specialiserede behandling på hospitalerne; alt sammen i relevant samarbejde med praksislæger, fødselslæger, andre faggrupper på sygehuse og sundhedspleje og socialforvaltning i kommunerne.

Så selv om jordemødre overvejende er ansat i det regionale felt, så spænder vores indsats bredt hen over forebyggelse og behandling.

Vi ved, at graviditet er det tidspunkt i en kvindes liv, hvor hun er mest opmærksom på og opsat på forandring. Her kan jordemoderen være med til at støtte en positiv forandring, der kan have stor betydning for barn/forældre. Konkret er barnets livslange forløb grundlagt helt fra undfangelsen og påvirkes af graviditet, fødsel og tidlig opvækst, kærlig omsorg og ernæring; mors sundhed kan determineres af graviditet, fødsel og ammeforløb, og fars/medmors mentale sundhed og parrets fortsatte liv sammen kan støttes i positiv retning af indsats og støtte fra jordemoder.

Jordemoderen byder for mange unge familier på voksenlivets første længere forløb i sundhedsvæsenet; hos jordemoderen kommer alle, uanset social status, uden stigma, for at få den vejledning og specialiserede viden som jordemoderen besidder. Jordemoderen har et positivt navn og har dermed en enkel adgang til at styrke familiernes sundhedskompetencer.

Derfor skal jordemoderindsatsen medtænkes i Sundhedsaftalens satsninger.

Vi ser, at der stor motivation for livsstilsændringer mht. KRAM faktorerne, særligt rygning og forebyggelse af overvægt.

Erfaringen er, at op mod 70% af de gravide rygere stoppede med at ryge og op mod 50% fastholdt rygestopet, da tilbuddet lå i forbindelse med jordemoderkonsultationerne.

Ligeledes er der god effekt af tilbud om hjælp til livsstilsændringer for kvinder, der allerede før graviditet slås med overvægt, ligesom for høj vægtstigning under graviditet øger risikoen for vedvarende overvægt efter graviditet.

Alt i alt er jordemoderens indsats vigtig at medinddrage i de satsninger, som sundhedsaftalen lægger op til:

- Fælles investering i forebyggelse – først med fokus på rygning

- Sammen om ældre borgere – først med fokus på akutområdet
- Den nære psykiatri – først med fokus på mental sundhed hos børn og unge samt voksne borgere med svær psykisk sygdom

Jordemoderen er en uundværlig brik i rygestop-indsatsen, en brik som man har valgt at nedtone over de seneste år. Vi ser en stigning af antallet af unge rygere, og vi har som samfund ikke råd til ikke også at anvende jordemoderindsats i kampen mod såvel her og nu sundhedskonsekvenser – rygning er den største samlede enkeltfaktor for fatal eller sygeligt forløb for fostret – som den langsigtede sundhedskonsekvens.

I rygestopindsats via jordemoder motiveres forældrene højt, og vi undgår, at de holder sig borte fra tilbuddet af frygt for det stigma, der ligger i at være gravid ryger i de brede rydestop-tilbud – ligesom den kritiske masse er til stede omkring jordemodercentre frem for fordelt på boligområder/kommuner.

Jordemoderforeningens kreds Midtjylland opfordrer til, at man indarbejder modellen for fordeling af udgifter til rygestop til gravide familier i sundhedsaftalen, gerne med kvantificerede mål for indsatsen: hvor er vi henne med antallet af gravide rygende kvinder og deres partnere, og hvad vil vi gerne opnå?

Sammen om ældre borgere, først med fokus på akutområdet: her er jordemoderen ikke direkte involveret. Men akutområdet er ramt af travlhed og underbemanding. Vi opfordrer til, at de nødvendige ressourcer sættes ind, og i den sammenhæng vil jordemoderens kompetencer der, hvor netop vi kan gøre en markant forskel, i nogle sammenhænge kunne frigøre andre kompetencer til akutområdet.

Og så er der langsigtet, langt ud over rammen for sundhedsaftalen, en gevinst ved den gode familiedannelsesproces, støttet af jordemødre: den mindsker familieopbrud og ensomhed, forhold, der på langt sigt fører til øget sygelighed.

Først med fokus på mental sundhed hos børn og unge: Dette er ligeledes et sted, hvor jordemoderindsatsen skal inddrages. Forældres og i særdeleshed mors mentale sundhed har stor betydning for barnets start i livet, og dermed også for hvilke mentale ressourcer børnene har med sig. Der er glimrende eksempler på, at det betaler sig at samarbejde tværfagligt og tværsektorielt omkring sårbare familier, der vel at mærke diagnosticeres i hele det sociale spektrum, og for de ekstremt udsatte, f.eks. i familieambulatoriet.

Hvad angår de sårbare familier, så løfter vores 'kendt jordemoder' team en vigtig opgave med at inddrage borgeren og borgerens sundhedskompetencer i graviditeten og fødslen og familiens etablering, allerbedst i samarbejde og overlap med sundhedsplejen.

Der skal med andre ord tænkes aktivt i at sætte ressourcer af til denne vigtige forebyggelse i jordemoderarbejdet. Tværfaglig indsats kræver fælles tid mellem kommunens og regionens medarbejdere, et forhold, der undertiden opleves skævt. Det kan lettes gennem jordemoderkonsultationer i tæt naboskab med

kommunal sundhedsforvaltning, hvor også andre fagpersoner kan kontaktes uden forsinkelse.

Derudover, så ser vi et stort og påfaldende udfoldet potentiale for kommunerne i forbindelse med unges seksuelle og reproduktive sundhed. Et fremragende eksempel til udbredelse er Ungdoms Modtagelsen i Herning.

Meget oplagt ligger alle tre punkter i høringsmaterialets satsning langsigtet gemt i Ungdoms Modtagelsen: forebyggelse i forhold til valg af levevis, langsigtet bæredygtighed i familiedannelse med deraf følgende forebyggelse af sygdom og sygelighed, og endelig styrket mental sundhed ved indsats mod sygdom og undertrykt opfattelse af seksualitet.

Jordemoderforeningen Kreds Midtjylland takker for høringen og ser frem til samarbejdet om det videre arbejde for indsatspunkterne.

Med venlig hilsen kredsformand Tanja Lyth, på vegne af
Jordemoderforeningen, Region Midtkredsen.

Kan kontaktes på mail tanjlyth@rm.dk eller tlf. 21643451, ved behov for uddybelse